

HERINRICHTING KANJEL EN GELEI

ECOLOGISCH WERKPROTOCOL

Opdrachtgever:	Waterschap Limburg
Projectnr:	WRO125
Datum:	1 augustus 2018

HERINRICHTING KANJEL EN GELEI

ECOLOGISCH WERKPROTOCOL

Opdrachtgever: Waterschap Limburg
Projectnr: WRO125
Rapportnr: WRO125-FF-EWP-Def01
Status: Definitief
Datum: 1 augustus 2018

T 088 - 33 66 333
F 088 - 33 66 099
E info@kragten.nl

© 2018 Kragten
Niets uit dit rapport mag worden veeleevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van Kragten. Het is tevens verboden informatie en kennis verwerkt in dit rapport ter beschikking te stellen aan derden of op andere wijze toe te passen dan waaraan in de overeenkomst toestemming wordt verleend.

Opsteller:
R. Janssen

Verificatie:
C. Teheux

Validatie:
G. van Hulzen

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	7
1.1	Achtergrond	7
1.2	Leeswijzer	8
2	RANDVOORWAARDEN	9
2.1	Onderzoek en ontheffingen	9
2.2	Voorwaarden aan uitvoeringswijze.....	9
3	MAATREGELEN	11
3.1	Algemeen voorkomende diersoorten	11
3.1.1	Voorkomen.....	11
3.1.2	Risico's	11
3.1.3	Maatregelen	11
3.1.4	Kwetsbare perioden.....	12
3.2	Broedvogels.....	12
3.2.1	Voorkomen.....	12
3.2.2	Risico's.....	12
3.2.3	Maatregelen	12
3.2.4	Kwetsbare perioden.....	12
3.3	Steenuil	13
3.3.1	Voorkomen.....	13
3.3.2	Risico's.....	13
3.3.3	Maatregelen	13
3.3.4	Kwetsbare perioden.....	14
3.4	Grote gele kwikstaart.....	14
3.4.1	Voorkomen.....	14
3.4.2	Risico's.....	14
3.4.3	Maatregelen	14
3.4.4	Kwetsbare perioden.....	14
3.5	Das	14
3.5.1	Voorkomen.....	14
3.5.2	Risico's.....	15
3.5.3	Maatregelen	15
3.5.4	Kwetsbare perioden.....	16
3.6	Eekhoorn.....	16
3.6.1	Voorkomen.....	16
3.6.2	Risico's.....	16
3.6.3	Maatregelen	16
3.6.4	Kwetsbare perioden.....	16
3.7	Bever	17
3.7.1	Voorkomen.....	17
3.7.2	Risico's.....	17
3.7.3	Maatregelen	17
3.7.4	Kwetsbare perioden.....	17
3.8	Rugstreepad.....	17
3.8.1	Voorkomen.....	17
3.8.2	Risico's.....	17
3.8.3	Maatregelen	17
3.8.4	Kwetsbare perioden.....	18
3.9	Hazelworm	18
3.9.1	Voorkomen.....	18

3.9.2	Risico's	18
3.9.3	Maatregelen.....	18
3.9.4	Kwetsbare perioden	19
4	ALGEMENE RICHTLIJNEN	21
4.1	Afwijken van ecologisch werkprotocol.....	21
4.2	Handelswijze bij aantreffen soorten.....	21
5	LITERATUUR	23

BIJLAGEN

B1	NATUURBESCHERMING
B1.1	Wet natuurbescherming
B1.1.1	Bescherming planten- en diersoorten
B1.1.2	Bescherming natuurgebieden
B1.1.3	Bescherming houtopstanden
B1.2	Provinciale gebiedsbescherming
B2	BESCHERMDE SOORTEN
B3	PROVINCIALE VRIJSTELLING
B4	BESCHIKKINGEN ONTHEFFING
B5	ONTWERPTEKENINGEN WERKZAAMHEDEN

TABELLEN

Tabel 1	Kwetsbare perioden algemeen voorkomende diersoorten.....	12
Tabel 2	Kwetsbare periode broedvogels.....	12
Tabel 3	Kwetsbare periode steenuil.....	14
Tabel 4	Kwetsbare periode grote gele kwikstaart.....	14
Tabel 5	Kwetsbare periode das.....	16
Tabel 6	Kwetsbare periode eekhoorn.....	16
Tabel 7	Kwetsbare periode bever.....	17
Tabel 8	Kwetsbare perioden rugstreepd.....	18
Tabel 9	Kwetsbare perioden hazelworm.....	19
Tabel 10	Soorten Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en Verdrag van Bonn.....	4-1
Tabel 11	Andere soorten.....	4-2

AFBEELDINGEN

Afbeelding 1	Ligging plangebied van de Kanjel en de Gelei (rode, oranje en blauwe lijnen) met de verschillende onderdelen binnen het plangebied aangeduid met geel (bron luchtfoto: Bing Kaarten).....	8
Afbeelding 2	Locaties van de twee aangetroffen steenuilkasten.....	13
Afbeelding 3	Locatie van de aangetroffen dassenholen nabij de Kleine Geul (bron luchtfoto: ESRI).....	15

1 INLEIDING

Waterschap Limburg is voornemens om de waterlopen Kanjel en Gelei, ten noordoosten van Maastricht, her in te richten. Hierbij worden grond en oevers vergraven, wordt vegetatie gerooid en vinden werkzaamheden plaats aan de waterlopen. Deze werkzaamheden leiden mogelijk tot negatieve effecten op beschermde planten- en diersoorten. Derhalve is in 2015 en 2016 een verkennend flora- en faunaonderzoek uitgevoerd (Janssen, 2015 en 2016). Gedurende circa 1,5 jaar is het project richting de uitvoeringsfase bewogen door plannen definitief te maken en te overleggen met diverse stakeholders. In deze tijd is tevens een ontheffing aangevraagd en verkregen ten aanzien van het werken binnen het leefgebied van de bever en hazelworm en het uitvoeren van werkzaamheden nabij een dassenburcht (zie ook bijlage 4). In aanloop naar de uitvoeringsfase van de herinrichting van de Kanjel en Gelei is een actualiserend veldbezoek uitgevoerd om in kaart te brengen welke risico's in het kader van beschermde flora- en fauna nu gelden voor het project (Janssen, 2018). Om bij de werkzaamheden rekening te houden met de voorkomende beschermde soorten, is op basis van de voorgaande onderzoeken en de ontheffingsverlening een ecologisch werkprotocol opgesteld.

1.1 Achtergrond

Binnen het plangebied vinden op diverse locaties werkzaamheden plaats (zie ook afbeelding 1). Zo wordt allereerst aan de noordzijde van het plangebied een nieuwe loop voor de Gelei gerealiseerd. Deze nieuwe loop is gesitueerd aan de oostzijde van het landgoed Meerssenhoven en loopt aan de noordzijde verder langs de weg Meerssenhoven om vervolgens uit te stromen in de Kleine Geul. Ter hoogte van de gracht om de bebouwing van landgoed Meerssenhoven wordt een verbinding met de waterloop aangebracht. Aan de zuidzijde bevindt de nieuw aan te leggen loop zich langs enkele houtwallen en akkers. Ter plaatse van Firma Janssen is de nieuw aan te leggen loop gesitueerd ter plaatse van de huidige akker, van waar deze uitkomt op de huidige loop binnen het terrein van landgoed Vaeshartelt. Binnen dit landgoed wordt de loop om de huidige vijvers gelegd. Een doodlopend eind van de huidige waterloop aan de noordzijde van landgoed Vaeshartelt wordt hierbij gedempt. Via de Weert, volgt de waterloop het huidige traject tot aan landgoed Kruisdonk. De waterloop wordt tussen deze twee landgoederen wel opgeschoond. Ter plaatse van locatie wokrestaurant wordt enkel ter plaatse van de uitstroomvoorziening oeverbescherming aangebracht en indien noodzakelijk struweel gekapt ten behoeve van de bereikbaarheid. Binnen landgoed Kruisdonk wordt de loop van de Kanjel verlegd door het oostelijk gelegen bos en weiland. De verbinding tussen de Kanjel en de vijver binnen het landgoed komt hierbij te vervallen. Verder ten zuiden vindt tevens een verlegging van de waterloop plaats binnen het landgoed Dr. Poelsoord. Hier wordt de waterloop aan de zuidzijde van het landgoed aangelegd, door een bosgebied en langs de bosrand. Daarnaast wordt ter plaatse van het sportpark in de wijk Nazareth de buffer Willem Alexanderweg gerealiseerd. Binnen het project herinrichting Kanjel en Gelei worden de vijvers binnen de landgoederen Vaeshartelt en Kruisdonk direct opgeschoond. Daar waar de waterloop paden of wegen kruist worden tot slot duikers aangelegd.

Een uitgebreider beeld van de te treffen maatregelen binnen het project Herinrichting Kanjel en Gelei is weergegeven op gedetailleerde ontwerptekeningen in bijlage 5.

Abbeelding 1 Ligging plangebied van de Kanjel en de Gelei (rode, oranje en blauwe lijnen) met de verschillende onderdelen binnen het plangebied aangeduid met geel (bron luchtfoto: Bing Kaarten).

1.2 Leeswijzer

Het ecologisch werkprotocol bevat de volgende onderdelen:

- Hoofdstuk 2, Randvoorwaarden: In dit hoofdstuk is vermeld welke onderzoeken en ontheffingen ten grondslag liggen aan het ecologisch werkprotocol. Overige randvoorwaarden die gelden voor de werkzaamheden, zijn verder in dit hoofdstuk opgenomen .
- Hoofdstuk 3, Maatregelen: Voor de relevante beschermde soorten/soortgroepen wordt aangegeven waar de soort voorkomt en welk negatief effect kan optreden als gevolg van de werkzaamheden. Daarbij worden de noodzakelijke mitigerende maatregelen aangegeven en is weergegeven welke kwetsbare perioden er voor de soort gelden. Indien er voor bepaalde ingreep een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is, is dit vermeld.
- Hoofdstuk 4, Algemene richtlijnen: In dit hoofdstuk wordt tot slot aangegeven op welke wijze gehandeld moet worden bij afwijkingen van werkplanning en/of werkwijze en bij het aantreffen van beschermde soorten tijdens het werk.

2 RANDVOORWAARDEN

In dit hoofdstuk wordt beknopt beschreven welke onderzoeken tot op heden hebben plaatsgevonden en welke ontheffingen zijn aangevraagd en verkregen. Tot slot wordt aangegeven welke voorwaarden er bovenal gelden voor de uitvoeringswijze van het project.

2.1 Onderzoek en ontheffingen

Zoals reeds beschreven in de inleiding van dit werkprotocol, is in 2015 en 2016 gestart met een verkennend flora- en faunaonderzoek binnen het plangebied met ter plaatse van de Buffer Ankerkade een nader soortenonderzoek. Vervolgens is twee maal een ontheffing aangevraagd voor twee verschillende aspecten van het project: deelgebied Buffer Ankerkade en deelgebied Kruisdonk. Ten aanzien van de ontheffingsaanvraag Buffer Ankerkade, in het kader van de bever, is een positieve afwijzing ontvangen voor de werkzaamheden. Voor de aanvraag Kruisdonk, in het kader van de das en hazelworm is op 22 mei 2018 een beschikking afgegeven. De hierbij beschreven te treffen maatregelen zijn in dit ecologisch werkprotocol opgenomen. Vanwege de relatief grote tijdsperiode tussen de voorgestane uitvoering en het eerste verkennende flora- en faunaonderzoek, is in april 2018 een actualisatie van de reeds bekende informatie uitgevoerd. Onderstaande lijst geeft weer welke onderzoeken en ontheffingen ten grondslag liggen aan dit ecologisch werkprotocol. Details van deze literatuur zijn opgenomen in de literatuurlijst. De beschikkingen van de ontheffingsaanvragen zijn tevens opgenomen in bijlage 4.

- Verkennend flora- en faunaonderzoek Buffer Ankerkade, Janssen 2015
- Aanvullend onderzoek flora en fauna Buffer Ankerkade, Janssen, 2016
- Memo maatregelen bever Buffer Ankerkade, Janssen 2016
- Verkennend flora- en faunaonderzoek Herinrichting Kanjel en Gelei, 2016
- Actualiserend veldbezoek flora en fauna Herinrichting Kanjel en Gelei, 2018
- Ontheffingsaanvraag Buffer Ankerkade te Maastricht, beschikking 2017
- Ontheffingsaanvraag Kruisdonk te Maastricht, beschikking 2018

2.2 Voorwaarden aan uitvoeringswijze

Uitvoering van de werkzaamheden is gepland van eind 2018 tot eind 2019. De exacte uitvoeringswijze van de hierboven aangegeven werkzaamheden is momenteel nog niet bekend. Dit is onderdeel van de aanbidding van de uitvoerende aannemer en daarmee mede bepalend voor de planning en aanpak van het werk en de raakvlakken van de uitvoering van de werkzaamheden in relatie tot de ecologische aspecten. Dit werkprotocol dient derhalve ook door de aannemer in samenwerking met een deskundig ecooloog opgenomen te worden in een werkalender voor de werkzaamheden per locatie.

Als randvoorwaarden bij de uitvoering van de werkzaamheden gelden de mitigerende maatregelen, zoals in het volgende hoofdstuk worden beschreven. Daarnaast dient de uitvoerende partij zich te houden aan de voorschriften zoals opgenomen in de **Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen** (Unie van Waterschappen, 2011) en de algemene **zorgplicht** van de Wet natuurbescherming (artikel 1.11). De gedragscode is beschikbaar via het waterschap Limburg en via de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (<https://mijn.rvo.nl/gedragscodes-overige-organisaties>). Deze voorschriften zijn van toepassing op alle, binnen het plangebied voorkomende soorten. Zo ook algemeen voorkomende zoogdier- en amfibiesoorten, zoals egel, konijn, groene kikker en gewone pad.

Hiernaast dienen werkzaamheden in het kader van een ontvangen ontheffing, werkzaamheden waarbij een verhoogd risico op het aantreffen van (beschermd) dieren en planten geldt en werkzaamheden waarbij specifieke soortgerichte maatregelen getroffen worden, altijd uitgevoerd te worden onder begeleiding van een deskundig ecooloog.

3 MAATREGELEN

De geplande werkzaamheden ten behoeve van de herinrichting van de Kanjel en Gelei kunnen, wanneer geen maatregelen in acht worden genomen, leiden tot negatieve effecten op beschermde diersoorten. In dit hoofdstuk is per soort(groep) beknopt aangegeven welke effecten kunnen optreden (risico's) en op welke wijze deze dienen te worden voorkomen (maatregelen). Wanneer voor bepaalde soorten een ontheffing van de Flora- en faunawet of de Wet natuurbescherming is verkregen, is dat vermeld. Het treffen van maatregelen is afhankelijk van de locatie van de soort binnen het plangebied. Er is derhalve op kaartmateriaal aangegeven waar nesten of andere verblijfplaatsen van soorten aanwezig zijn. Ter verduidelijking is per soort(groep) aangegeven welke kwetsbare perioden er per jaar gelden.

Alle beschreven mitigerende maatregelen dienen door de aannemer in een **werkalender** uitgewerkt te worden en uitgevoerd te worden door of onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de betreffende soort(groep).

3.1 Algemeen voorkomende diersoorten

3.1.1 Voorkomen

Het volledige plangebied biedt geschikt leefgebied voor algemeen voorkomende zoogdiersoorten, zoals egel en konijn. Hiernaast bieden bosschages en struweelzones geschikt landhabitat voor algemeen voorkomende amfibiesoorten, zoals bruine kikker en gewone pad. Oppervlaktewateren binnen het plangebied, zoals poelen en ook de Kanjel en Gelei, bieden geschikt voortplantingswater voor deze amfibiesoorten. Ook algemeen voorkomende vissoorten zijn te verwachten binnen het plangebied. Met name binnen de waterlopen en hierop aangesloten vijvers.

Uiteraard komen niet alle algemeen voorkomende diersoorten overal binnen het plangebied voor. Voorafgaand aan de uitvoering dient door een ecooloog bekeken te worden binnen welke gebieden het doden of verwonden van dieren een risico vormt. Ook voor de Kanjel en Gelei geldt dat niet de gehele waterloop geschikt voortplantingsbiotoop biedt. Dit betreft met name stromingsluwe en/of vegetatierijke delen van de beek.

3.1.2 Risico's

Binnen het gehele plangebied is een risico op het doden en verwonden van algemeen voorkomende diersoorten. Hiernaast is het tevens mogelijk dat vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen vernield worden bij de werkzaamheden.

3.1.3 Maatregelen

De mogelijk voorkomende zoogdier- en amfibiesoorten zijn in de provinciale verordening van de provincie Limburg vrijgesteld van ontheffing voor het vernielen van vaste rust- en verblijfplaatsen. Het doden van individuen van deze soorten blijft verboden, maar het vangen met als doel deze weer elders uit te zetten daarentegen is wel vrijgesteld van ontheffing. Door middel van zorgvuldig handelen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden kan daarom een overtreding van de Wet natuurbescherming voorkomen worden. Dit houdt in dat aangetroffen individuen van de soort verjaagd dienen te worden of gevangen en vrijgelaten dienen te worden in het aanliggend gebied, buiten invloed van de werkzaamheden.

Om negatieve effecten op amfibie- en vissoorten die zich in de oppervlaktewateren bevinden te voorkomen, dient conform de huidige goedgekeurde gedragscode Flora- en faunawet van de Unie van Waterschappen (2011) gewerkt te worden. Hoewel inmiddels de Wet natuurbescherming in werking is getreden, gelden de huidige gedragscodes in het kader van de voorgaande Flora- en faunawet totdat hiervoor een nieuwe gedragscode is opgesteld.

Conform de gedragscode dienen de werkzaamheden aan de watergang in beginsel plaats te vinden in de periode 15 juli en 1 november. Dit is na de voortplantingsperiode en vóór de winterrustperiode van amfibieën en

vissen. Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt de watergang, conform gedragscode, zoveel mogelijk vrij gemaakt van (beschermde) diersoorten. Zoals beschreven in de gedragscode is een verruiming van deze werkperiode mogelijk, al is hiervoor wel extra onderzoeksinspanning vereist.

3.1.4 Kwetsbare perioden

Tabel 1 Kwetsbare perioden algemeen voorkomende diersoorten.

Soort(groep)/Habitat	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
Zoogdieren en landhabitat amfibieën	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Voortplantingswater amfibieën en vissen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

■	Minst kwetsbaar	■	Kwetsbaar	■	Zeer kwetsbaar
---	-----------------	---	-----------	---	----------------

3.2 Broedvogels

3.2.1 Voorkomen

Binnen het plangebied zijn diverse gebieden aanwezig, die geschikt nestbiotoop voor algemeen voorkomende broedvogelsoorten bieden. Dit betreffen hoger opgaande houtopstanden als bossen en struwelen, akkers, weilanden, ruige bermvegetaties, oppervlaktewateren en ook bebouwing wordt door diverse vogelsoorten als nestplaats gebruikt.

3.2.2 Risico's

Met name binnen de ruigere groene delen binnen het plangebied (bossen en struwelen) en de oppervlaktewateren leiden de voorgestane werkzaamheden mogelijk tot het doden of verwonden van broedvogels en het vernielen van nesten van deze vogels.

3.2.3 Maatregelen

Uitgangspunt is dat in gebruik zijnde nesten behouden blijven en dat voorkomen wordt dat vogels verwond of gedood worden. Daarom dienen werkzaamheden die leiden tot deze effecten, zoals het werken binnen oppervlaktewateren of het rooien van houtopstanden, niet uitgevoerd te worden binnen het broedseizoen (globaal van half maart tot half juli). Indien het niet mogelijk blijkt om deze werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen, kan tevens gestart worden buiten deze periode, waarbij er voor voldoende verstoring gezorgd wordt zodat vogels geen broedsel starten binnen het plangebied. Op deze manier wordt tevens voorkomen dat in gebruik zijnde nesten van vogels verloren gaan of dat er vogels verwond of gedood worden. Deze aanpak dient wel onder begeleiding van een ecoloog uitgevoerd te worden.

Wanneer blijkt dat toch werkzaamheden binnen het broedseizoen plaatsvinden en waarbij niet met zekerheid gesteld kan worden dat vogelnesten afwezig zijn. Dient middels een broedvogelschouw nagegaan te worden of nesten van vogels aanwezig zijn. Als niet uitgesloten kan worden dat negatieve effecten op broedvogels optreden, dient de uitvoering van de werkzaamheden te wachten tot de betreffende vogel uitgebroed is.

3.2.4 Kwetsbare perioden

Tabel 2 Kwetsbare periode broedvogels.

Soort(groep)	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
Broedvogels	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

■	Minst kwetsbaar	■	Kwetsbaar	■	Zeer kwetsbaar
---	-----------------	---	-----------	---	----------------

3.3 Steenuil

3.3.1 Voorkomen

Ter plaatse van landgoed Meerssenhoven zijn twee nestkasten van de steenuil aanwezig. De nestkasten bevinden zich op 25 meter en 60 meter afstand van de werklocatie en zijn in afbeelding 2 aangegeven met een gele cirkel. Gezien de onderlinge afstand (130 meter) wordt verwacht dat beide kasten binnen één steenuilterritorium zijn gelegen. Het territorium van de steenuil bevindt zich ter plaatse van de gehele omgeving van landgoed Meerssenhoven, waarbinnen met name struwelen, weilanden, boomgaarden en andere afwisselende halfopen elementen van belang zijn voor de steenuil.

Afbeelding 2 Locaties van de twee aangetroffen steenuilkasten.

3.3.2 Risico's

De jaarrond beschermde nestplaatsen van de steenuil worden niet direct aangetast door de werkzaamheden en gezien de kleinschaligheid van de ter plaatse uit te voeren werkzaamheden (graven greppel en aanleggen duikers) worden evenmin negatieve effecten op het territorium van de soort verwacht. Vanwege de korte afstand tussen de nestplaatsen en de werklocatie, dient wel rekening gehouden te worden met de kwetsbaarheid van het nest tijdens het broedseizoen voor versturende factoren als geluid, licht en trillingen.

3.3.3 Maatregelen

Om te voorkomen dat de werkzaamheden leiden tot een significant versturend effect op de steenuil, dienen de werkzaamheden binnen een straal van 75 meter van beide nestkasten uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen van de steenuil. Hiermee wordt voorkomen dat de versturende effecten leiden tot het verstoren of verloren gaan van het broedsel van de steenuil. Het broedseizoen van de steenuil loopt van februari tot en met juli.

3.3.4 Kwetsbare perioden

Tabel 3 Kwetsbare periode steenuil.

Soort(groep)	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
Voortplantingsperiode steenuil	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

■	Minst kwetsbaar	■	Kwetsbaar	■	Zeer kwetsbaar
---	-----------------	---	-----------	---	----------------

3.4 Grote gele kwikstaart

3.4.1 Voorkomen

Op basis van literatuurgegevens blijkt dat de grote gele kwikstaart in het verleden gebroed heeft ter plaatse van de Kleine Geul. De oevers van de Kleine Geul bieden geschikt leefgebied voor deze jaarrond beschermde nestplaatsen.

3.4.2 Risico's

Het nest van de grote gele kwikstaart bevindt zich niet binnen het plangebied, waardoor directe negatieve effecten op het nest niet aan de orde zijn. Vanwege de kleinschalige ingreep ter plaatse van de Kleine Geul (diffuus uit laten stromen van de Gelei in de Kleine Geul) wordt geen negatief effect op het leefgebied van de soort verwacht.

De werkzaamheden nabij de Kleine Geul leiden mogelijk wel tot een verstoring van de soort, wanneer deze uitgevoerd worden binnen het broedseizoen.

3.4.3 Maatregelen

Om te voorkomen dat de werkzaamheden leiden tot een significant versturend effect op de grote gele kwikstaart, dienen de werkzaamheden binnen een straal van 75 meter vanaf de Kleine Geul uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen van de soort. Hiermee wordt voorkomen dat de versturende effecten leiden tot het verstoren of verloren gaan van het broedsel van de grote gele kwikstaart. Het broedseizoen van de grote gele kwikstaart loopt van half maart tot half juli.

3.4.4 Kwetsbare perioden

Tabel 4 Kwetsbare periode grote gele kwikstaart.

Soort(groep)	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
Voortplantingsperiode grote gele kwikstaart	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

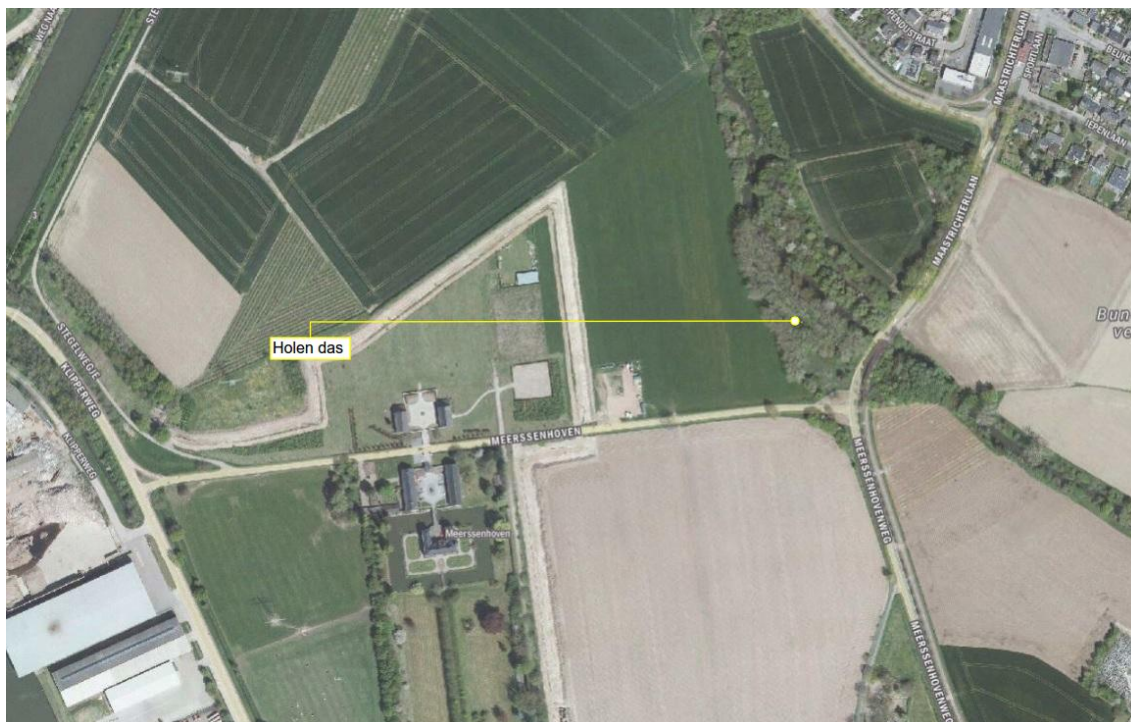
■	Minst kwetsbaar	■	Kwetsbaar	■	Zeer kwetsbaar
---	-----------------	---	-----------	---	----------------

3.5 Das

3.5.1 Voorkomen

De das komt momenteel op twee locaties voor in de omgeving van het plangebied. Allereerst betreft dit twee aangetroffen dassenpijpen nabij de Kleine Geul (zie afbeelding 3). Deze pijpen zijn recentelijk aangetroffen binnen het plangebied (actualiserend veldbezoek Janssen, 2018). Voor deze locatie geldt daarom dat nader onderzocht dient te worden of en welke effecten de voorgestane ingreep op de das hebben.

De tweede locatie binnen het plangebied waar de das voorkomt, betreft het landgoed Kruisdonk. Hier vinden werkzaamheden plaats op 25 meter afstand van een hoofdburcht van de das. De ligging van de dassenburcht is opgenomen in de detailtekeningen in bijlage 5.

Afbeelding 3 Locatie van de aangetroffen dassenholen nabij de Kleine Geul (bron luchtfoto: ESRI).

3.5.2 Risico's

Zoals in voorgaande paragraaf beschreven, dient nader onderzoek aan te tonen in hoeverre negatieve effecten optreden op de aangetroffen dassenpijpen nabij de Kleine Geul.

De burcht binnen landgoed Kruisdonk blijft behouden, maar de werkzaamheden vinden wel direct naast de burcht plaats. De werkzaamheden leiden derhalve mogelijk tot het beschadigen van een verblijfplaats van de das.

3.5.3 Maatregelen

Ten behoeve van de effecten op de das ter plaatse van landgoed Kruisdonk is een ontheffing aangevraagd bij de provincie Limburg en reeds verkregen op 22 mei 2018 (Provincie Limburg, 2018). Op basis van de verleende ontheffing, dienen onderstaande maatregelen getroffen te worden. De ontheffing heeft een geldigheidsperiode van 1 oktober 2018 tot en met 31 december 2019.

Werken buiten kwetsbare perioden

De hoofdburcht van de das wordt jaarrond gebruikt. De voortplantingsperiode van de das loopt van december tot en met juni. Doordat de hoofdburcht, maar ook het leefgebied van de das, binnen deze periode van essentieel belang voor de das is, worden alle werkzaamheden uitgevoerd buiten de voortplantingsperiode.

De werkzaamheden worden derhalve uitgevoerd in de periode juli – november. Doordat de das binnen deze periode nog steeds gebruik maakt van de burcht en het omliggende leefgebied, vinden de werkzaamheden enkel overdag plaats (tot maximaal 19.00 uur). 's Nachts dient het gehele leefgebied toegankelijk te zijn voor de das om te foerageren.

Aanpassen werkwijze en werkapparatuur

De werkwijze binnen het plangebied wordt zodanig aangepast dat de effecten op beide burchten en de aanwezige dassen zo beperkt mogelijk zal zijn. Zo zullen de werkzaamheden gefaseerd uitgevoerd worden. Allereerst wordt gestart met de kap van de bomen, wat handmatig met kettingzagen gebeurt. De bomen worden met een lier uit het plangebied verwijderd, zodat zware zaag- en sleepmachines niet nabij de burcht hoeven komen. Vervolgens dient met een graafmachine de waterloop gegraven te worden. Deze graafwerkzaamheden vinden plaats onder constante begeleiding van een ecoloog. Met name binnen een straal van 50 meter van de

burcht dient continu een ecooloog aanwezig te zijn om er op toe te zien dat er geen ondergrondse tunnel van de das onverhoopt wordt bloot gelegd. De burcht wordt bij deze werkzaamheden met linten gemarkeerd in het veld.

3.5.4 Kwetsbare perioden

Tabel 5 Kwetsbare periode das.

Soort(groep)	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
Voortplantingsperiode das												

	Minst kwetsbaar		Kwetsbaar		Zeer kwetsbaar
--	-----------------	--	-----------	--	----------------

3.6 Eekhoorn

3.6.1 Voorkomen

Binnen het gehele plangebied is op diverse locaties geschikt leefgebied voor eekhoorns aanwezig. Dit betreffen solitaire bomen en bosschages, maar ook komt de eekhoorn regelmatig voor in (particuliere) tuinen en erven. De eekhoorn bouwt zijn nesten in hogere bomen of maakt hiervoor gebruik van grotere boomholten.

3.6.2 Risico's

Tijdens de veldbezoeken werden geen eekhoornnesten aangetroffen binnen het plangebied. Wel werden eekhoorns waargenomen, waardoor niet volledig uitgesloten kan worden dat tijdens de doorlooptijd van het project nesten gebouwd worden in de te kappen bomen. Wanneer inderdaad een nest gebouwd wordt in een te kappen boom, leidt het kappen van deze boom tot het verloren gaan van de nestplaats van de eekhoorn en mogelijk tot het verwonden of doden van (jonge) eekhoorns.

3.6.3 Maatregelen

Ten aanzien van de eekhoorn kan het volgende stappenplan gevolgd worden om te voorkomen dat de negatieve effecten op de eekhoorn optreden en dus sprake is van een overtreding van de Wet natuurbescherming.

1. Controle nestplaatsen

Voorafgaand aan het kappen van bomen dient gecontroleerd te worden of dat (in gebruik zijnde) eekhoornnesten aanwezig zijn in de te kappen boom. Wanneer nesten niet worden aangetroffen, kan de boom, ten aanzien van de eekhoorn, gekapt worden.

2. Werken binnen vrijgestelde perioden

Als blijkt dat een eekhoornnest aanwezig is in een te kappen boom, is het enkel mogelijk zonder ontheffing te kappen wanneer dit gebeurt binnen een door de provincie vastgestelde vrijgestelde periode. De provincie Limburg heeft voor de minst kwetsbare periode van de eekhoorn het vernielen van nesten vrijgesteld van ontheffing. Deze vrijstelling geldt voor de perioden maart – april en juli tot en met november. De vrijstelling geldt enkel voor het vernielen van nestplaatsen. Het verwonden of doden van eekhoorns blijft verboden. Buiten deze periode is het niet toegestaan om eekhoornnesten te vernielen, zonder een eventuele ontheffing.

3.6.4 Kwetsbare perioden

Tabel 6 Kwetsbare periode eekhoorn.

Soort(groep)	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
Voortplantingsperiode eekhoorn												

	Minst kwetsbaar		Kwetsbaar		Zeer kwetsbaar
--	-----------------	--	-----------	--	----------------

3.7 Bever

3.7.1 Voorkomen

Het deelgebied Buffer Ankerkade maakt deel uit van het foerageergebied van de bever. Aan de overzijde van de Maas bevinden zich enkele burchten van de bever. Vanuit deze locaties foerageert de bever slechts sporadisch binnen het deelgebied Buffer Ankerkade.

3.7.2 Risico's

De werkzaamheden binnen het foerageergebied van de bever leiden mogelijk tot verstoring van de bever en het foerageergebied is tijdelijk niet geschikt voor de bever.

3.7.3 Maatregelen

Er dienen maatregelen getroffen te worden om te voorkomen dat de werkzaamheden een negatief effect op de bever zullen hebben. Door te werken buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van de bever, is het effect van het tijdelijk ongeschikt maken van foerageergebied minder schadelijk voor de soort. De werkzaamheden ter plaatse van Buffer Ankerkade vinden derhalve plaats in de periode september – april. Werken binnen de kwetsbare voortplantingsperiode is wel toegestaan wanneer er vóór deze periode gestart wordt met de werkzaamheden en deze continu doorlopen, zodat bevers het gebied niet zullen betreden.

In een ontheffingsaanvraag van de destijds geldende Flora- en Faunawet is deze aanpak beschreven. Op basis van deze werkwijze heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland op 21 april 2017 een positieve afwijzing afgegeven.

3.7.4 Kwetsbare perioden

Tabel 7 Kwetsbare periode bever.

Soort(groep)	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
Voortplantingsperiode bever												

 Minst kwetsbaar	 Kwetsbaar	 Zeer kwetsbaar
---	---	--

3.8 Rugstreepad

3.8.1 Voorkomen

In de huidige situatie wordt de rugstreepad niet verwacht binnen het plangebied. De soort is wel waargenomen in de omgeving van het plangebied.

3.8.2 Risico's

De rugstreepad is een pionierssoort die zich met name graag vestigt op vegetatiearme bodems met kleine, snel opwarmende poelen. Hierdoor vestigt de soort zich gemakkelijk binnen bouwterreinen waar de vegetatie recent gerooid is en waar met water gevulde rijsporen aanwezig zijn. Gezien het voorkomen van de soort in de omgeving, is het mogelijk dat de soort zich vestigt binnen het plangebied tijdens de werkzaamheden. Het is in dit geval dan mogelijk dat rugstreepadden verwond of gedood worden.

3.8.3 Maatregelen

Om te voorkomen dat de rugstreepad zich tijdens de werkzaamheden vestigt binnen het plangebied, dienen de volgende maatregelen getroffen te worden:

- (Grond)werkzaamheden dienen zoveel mogelijk aansluitend aan elkaar uitgevoerd te worden, zodat werkerreinen niet onnodig lang braak blijven liggen.
- Voorkomen dat tijdelijke plassen, zoals diepe rijsporen, ontstaan door gebruik te maken van rijplaten. Met name tijdens de voortplantingsperiode (april – juli) vormt dit een risico.

- Opslag van open zand dient te worden afgedekt.
- Ter plaatse van risicovolle plaatsen (tijdelijke laagten in het landschap, depots, braakliggende delen, etc.) dient het gebied afgerasterd te worden met een amfibieënscherm. Een amfibieënscherm is gemaakt van stevig plastic of worteldoek van 50 centimeter hoog en minimaal 10 centimeter is ingegraven in de grond. Het scherm moet te allen tijde functioneel zijn en dus niet beschadigd zijn of overgroeid met vegetatie. Ter plaatse van in- en uitritten van het afgeschermd gebied dient de opening minimaal te zijn en na werktijd goed afgesloten te worden, zodat rugstreepadden het gebied niet kunnen betreden. Rugstreepadden zijn met name 's-avonds en 's-nachts actief.
- De exacte locaties van het amfibiescherm dienen bepaald te worden door de begeleidend ecooloog of een daardoor ingeschakelde deskundige op het gebied van de rugstreepad.

3.8.4 Kwetsbare perioden

Tabel 8 Kwetsbare perioden rugstreepad.

Soort(groep)	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
Voortplantingsperiode rugstreepad												
Winterrust rugstreepad												

 Minst kwetsbaar	 Kwetsbaar	 Zeer kwetsbaar
---	---	--

3.9 Hazelworm

3.9.1 Voorkomen

Ter plaatse van structuurrijke houtwallen, struwelen en bosschages is geschikt leefgebied voor de hazelworm aanwezig binnen het plangebied. De hazelworm is tijdens de voortplanting niet gebonden aan één specifieke locatie, maar het gehele leefgebied dient tijdens deze periode als voortplantingsplaats.

3.9.2 Risico's

Het uitvoeren van werkzaamheden binnen het leefgebied van de hazelworm leidt mogelijk tot het doden of verwonden van hazelwormen en het vernielen van vaste rust- en verblijfplaatsen.

3.9.3 Maatregelen

Ten aanzien van de te treffen maatregelen voor de hazelworm wordt binnen de locatie Kruisdonk een alternatieve werkwijze gehanteerd ten opzichte van de overige delen van het plangebied.

Gehele plangebied (m.u.v. locatie Kruisdonk)

Binnen het plangebied zijn diverse bosschages en struwelen aanwezig, waarvan niet uitgesloten kan worden dat de soort er voorkomt. Binnen de provincie Limburg geldt op basis van de Omgevingsverordening Limburg 2014 een vrijstelling voor het vernielen van voortplantingsplaatsen van de hazelworm in de maanden juli, augustus en september. De structuurrijke houtwallen en bosschages, waar mogelijk de hazelworm voorkomt, dienen derhalve in deze periode gerooid te worden.

Door het rooien van de vegetatie wordt de locatie ongeschikt als (overwinterings-)verblijfplaats voor de hazelworm, waardoor er tijdens het verdere verloop van de werkzaamheden voorkomen wordt dat verblijfplaatsen van de hazelworm worden vernield.

Uiteraard dient tijdens het rooien van de vegetatie, maar ook tijdens het verdere verloop van de werkzaamheden, wel rekening gehouden te worden met het incidenteel voorkomen van de soort binnen het plangebied op basis van de zorgplicht. Eventueel is tijdens de rooiwerkzaamheden een deskundige op het gebied van de hazelworm aanwezig om individuen van de hazelworm te kunnen vangen en te verplaatsen naar vervangend leefgebied in de omgeving.

Locatie Kruisdonk

Met name de bosrand en de diverse struwelen binnen landgoed Kruisdonk bieden geschikt leefgebied voor de hazelworm. Deze structuren bieden zowel zomer- als winterbiotoop voor de hazelworm. Ten aanzien van het voorkomen van de hazelworm binnen landgoed Kruisdonk is samen met de das een ontheffing van de Wnb aangevraagd (Provincie Limburg, 2018). Conform ontheffing dienen ten aanzien van de hazelworm de volgende maatregelen te worden getroffen.

Ontoegankelijk maken van het werkgebied en wegvangen en verplaatsen van hazelwormen

Om te voorkomen dat hazelwormen verwond of gedood worden als gevolg van de werkzaamheden, dient het plangebied ontoegankelijk gemaakt te worden voor de soort. Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt het plangebied uitgerasterd met schermen van stevig plastic of worteldoek. Vervolgens dienen aanwezige hazelwormen binnen het plangebied weggevangen te worden. Dit gebeurt in de periode dat de dieren actief zijn maar wanneer er nog geen jonge dieren zijn, dit is in de periode half april tot en met juni.

Het vangen dient te gebeuren door middel van een combinatie van het leggen van tapijttegels en het plaatsen van vangpotten. Het legen van vangpotten dient dagelijks te gebeuren over een periode van twee weken met gunstige weersomstandigheden. De gevangen exemplaren worden zo snel mogelijk uitgezet in aangrenzend geschikt leefgebied.

Het plaatsen van het raster en het wegvangen van de dieren gebeurt binnen de kwetsbare periode van de das. Deze kleinschalige werkzaamheden hebben echter geen invloed op de dassenburcht.

Ter plaatse van de bosschage dient, na het wegvangen van hazelwormen, de vegetatie pas gekapt te worden na afloop van het broedseizoen van vogels en de voortplantingsperiode van de das. Globaal na half juli is derhalve pas toegestaan te starten met het verwijderen van de bomen. Doordat hazelwormen reeds weggevangen zijn, treden geen negatieve effecten op hazelwormen op.

Let op: op basis van de ontheffing dient het bevoegd gezag (provincie Limburg) ten minste één week voorafgaande aan de aanvang van de mitigerende maatregelen op de hoogte gesteld te worden van de data en tijdstippen waarop deze worden uitgevoerd en afgerond.

3.9.4 Kwetsbare perioden

Tabel 9 Kwetsbare perioden hazelworm.

Soort(groep)	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
Voortplantingsperiode hazelworm	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Winterperiode hazelworm	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

■	Minst kwetsbaar	■	Kwetsbaar	■	Zeer kwetsbaar
---	-----------------	---	-----------	---	----------------

4 ALGEMENE RICHTLIJNEN

Tot slot wordt in dit hoofdstuk aangegeven op welke wijze gehandeld moet worden bij afwijkingen van de werkplanning en/of werkwijze en wanneer beschermde soorten worden aangetroffen tijdens het werk.

4.1 Afwijken van ecologisch werkprotocol

Het volgen van de beschreven mitigerende maatregelen en de nog op te stellen werkkalender voorkomt zoveel mogelijk dat de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming worden overtreden. Afwijking van de maatregelen en de kalender kan derhalve een overtreding van de Wet natuurbescherming betekenen en is niet zonder meer toegestaan.

Indien afwijking van de mitigerende maatregelen of werkkalender noodzakelijk is, dient advies ingewonnen te worden van een deskundig ecooloog. Deze beoordeelt of de voorgestelde wijziging leidt tot negatieve effecten op beschermde planten- en/of diersoorten. Dit kan betekenen dat extra preventieve maatregelen getroffen moeten worden. Indien dit niet mogelijk blijkt en overtreding van de Wet natuurbescherming dreigt, kan de voorgenomen wijziging in de werkwijze of uitvoeringsplanning niet doorgaan. De werkwijze zal dan moeten worden herzien, of er dient een aanvullende ontheffing van de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden.

4.2 Handelswijze bij aantreffen soorten

Ondanks alle voorzorgen is het mogelijk dat er tijdens de uitvoering van de werkzaamheden niet eerder bemerkte beschermde planten of dieren worden aangetroffen. Indien een van de werknemers bewoonde nesten (eieren), holen of exemplaren of individuen van beschermde planten of dieren op het werkterrein aantreft, dan dient deze direct contact op te nemen met de projectleider van de werkzaamheden.

Beschermde algemeen voorkomende diersoorten die worden aangetroffen, worden verplaatst of verjaagd, zodat sterfte of verwonding wordt voorkomen. Verblijfplaatsen (bijvoorbeeld vossenhol, konijnenhol) worden in ieder geval tijdens de voortplantingsperiode van de betreffende soort ontzien.

Indien er verblijfplaatsen of individuen van strenger beschermde planten- of diersoorten worden aangetroffen, dan worden de geplande werkzaamheden niet gestart voordat advies is ingewonnen van een deskundig ecooloog. Deze gaat na op welke wijze er verantwoord kan worden gehandeld. Het uitgangspunt daarbij is dat eventuele verplaatsing van individuen moet plaatsvinden buiten de kwetsbare periode van de soort. Het kan daarbij noodzakelijk zijn, dat een ontheffing van de Wet natuurbescherming wordt aangevraagd alvorens de werkzaamheden kunnen worden voortgezet.

Welke planten- en diersoorten vallen onder de Wet natuurbescherming is aangegeven in bijlage 2. Alle vogelsoorten zijn streng beschermd (Wnb-beschermingsregime Vogelrichtlijnsoorten).

5 LITERATUUR

Bij12, 2017. Kennisdocument Rugstreeppad, versie 1.0. Juli 2017.

Janssen, R., 2015. Waterschap Roer en Overmaas, Buffer Ankerkade, Maastricht, verkennend flora- en faunaonderzoek. Rapportnummer: WRO107-FF-DEF01. Kragten, 10 december 2015, Herten.

Janssen, R., 2016. Waterschap Roer en Overmaas – Buffer Ankerkade te Maastricht, aanvullend onderzoek flora en fauna. Kenmerk: WRO107/MVB. Kragten, 29 juli 2016, Herten,

Janssen, R., 2016. Waterschap Roer en Overmaas, Buffer Ankerkade te Maastricht, memo maatregelen bever. Kragten, 25 oktober 2016, Herten.

Janssen, R., 2016. Waterschap Roer en Overmaas, Herinrichting Kanjel en Gelei, verkennend flora- en faunaonderzoek. Rapportnummer: WRO125-FF-Def01. Kragten, 6 oktober 2016, Herten.

Janssen, R., 2018. Waterschap Limburg, Herinrichting Kanjel en Gelei, actualiserend veldbezoek flora en fauna. Projectcode: WRO125. Kragten, 18 april 2018, Herten.

Provincie Limburg, 2018. Beschikking ontheffingsaanvraag. Zaaknummer: 2018-200154, kenmerk: 2018/33142. Datum: 22 mei 2018.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2017. Beschikking ontheffingsaanvraag. Aanvraagnummer: 5190018463986, kenmerk: FF/75C/2016/0522.pos.afw.kn. Datum: 21 april 2017.

Unie van Waterschappen, 2011. Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen. Versie: 21 september 2011.

BIJLAGEN

B1 NATUURBESCHERMING

Kort wordt in deze bijlage ingegaan op de bescherming van planten- en diersoorten en natuurgebieden krachtens de Wet natuurbescherming en de provinciale verordening/beleidsregels. Daarnaast wordt aangegeven of sprake is van provinciale gebiedsbescherming binnen of nabij het plangebied.

B1.1 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming is van kracht sinds 1 januari 2017 en regelt zowel de bescherming van planten- en diersoorten, als de bescherming van natuurgebieden en houtopstanden. Daarmee vervangt de Wet natuurbescherming de inmiddels vervallen Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet.

Op grond van de Wet natuurbescherming zijn aan Gedeputeerde Staten van de provincies diverse bevoegdheden toegekend. De provincies zijn met ingang van de Wet natuurbescherming (in de meeste gevallen) bevoegd gezag voor ontheffingen, vergunningen en meldingen op grond van de wet. De provincies hebben hun bevoegdheden uitgewerkt in verordeningen of beleidsregels, die per provincie verschillen. In de provinciale regelingen komen de volgende thema's aan de orde: faunabeheer, jacht, schadebestrijding, vrijstelling soorten, gebiedsbescherming, houtopstanden en natuurbeleid. Voor zover relevant, is in de onderstaande paragrafen aandacht besteed aan de provinciale uitwerking van de Wet natuurbescherming.

B1.1.1 Bescherming planten- en diersoorten

Bescherming op grond van de Wet natuurbescherming

Hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming regelt de bescherming van planten- en diersoorten. De wet maakt onderscheid tussen drie beschermingsregimes: Vogelrichtlijnsoorten, Habitatrichtlijnsoorten en andere soorten.

Vogelrichtlijnsoorten

Voor Vogelrichtlijnsoorten zijn de relevante verbodsbepalingen, in het kader van een verkennend flora- en faunaonderzoek, opgenomen in artikel 3.1. Op grond van dit artikel is het verboden:

- Opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels te doden of te vangen.
- Opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Opzettelijk vogels te verstoren. Dit verbod is alleen van toepassing wanneer hierdoor een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding optreedt.

Een ontheffing van de verbodsbepalingen voor Vogelrichtlijnsoorten kan worden verleend door Gedeputeerde Staten. Provinciale Staten hebben in de wet de bevoegdheid gekregen voor het verlenen van vrijstellen, opgenomen in provinciale verordeningen. Ontheffingen of vrijstellingen worden alleen verleend, wanneer is aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn en wanneer sprake is van (o.a.) een belang:

- In het kader van volksgezondheid of openbare veiligheid.
- In het kader van de veiligheid van het luchtverkeer.
- In het kader van bescherming van flora en fauna.

Daarbij wordt tevens getoetst of de staat van instandhouding van de soort niet verslechtert.

Nest- en rustplaatsen van vogels – jaarrond beschermde nesten

Voor een aantal vogelsoorten geldt dat het nest ook buiten het broedseizoen beschermd is (Dienst Regelingen, 2009). Daarbij zijn vijf categorieën vaste nesten te onderscheiden:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, daarbuiten in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (bijvoorbeeld steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (bijvoorbeeld roek, gierzwaluw, huismus).

3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die (vrijwel) elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (bijvoorbeeld ooievaar, kerkuil, slechtvalk).
4. Nesten van vogels die jaar in, jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (bijvoorbeeld boomvalk, buizerd, ransuil).
5. Nesten van vogels die vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar tevoren hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (bijvoorbeeld oeverwaluw, ekster en groene specht). Een omgevingscheck door een deskundige dient uit te wijzen of in de omgeving voldoende gelegenheid is om zelfstandig een nieuw nest te bouwen of te zoeken.

Welke soorten tot een van de vijf bovengenoemde categorieën behoren, is vastgelegd in een lijst met circa tachtig soorten.

Habitatrichtlijnsoorten

De relevante verbodsbepalingen, in het kader van een verkennend flora- en faunaonderzoek, voor Habitatrichtlijnsoorten zijn opgenomen in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Dit artikel stelt een verbod op het:

- Opzettelijk doden of vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV onderdeel a van de Habitatrichtlijn, bijlage II van het Verdrag van Bern of bijlage I van het verdrag van Bonn (zie bijlage 2).
- Opzettelijk verstoren van dieren van genoemde soorten.
- Opstellen vernielen of rapen van eieren van dieren van genoemde soorten.
- Opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren van genoemde soorten.
- Opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV onderdeel b van de Habitatrichtlijn, bijlage I van het Verdrag van Bern.

Ook voor de verbodsbepalingen voor Habitatrichtlijnsoorten kunnen Gedeputeerde Staten een ontheffing verlenen en kunnen Provinciale Staten bij verordening vrijstellingen verlenen. Ontheffingen of vrijstellingen worden alleen verleend, wanneer is aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn en wanneer sprake is van (o.a.) een belang:

- In het kader van bescherming van flora en fauna of de instandhouding van natuurlijke habitats.
- In het kader van volksgezondheid, openbare veiligheid of andere redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Daarbij wordt tevens getoetst of er afbreuk gedaan wordt aan het streven om de populaties binnen het natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Andere soorten

Tot slot is een aantal planten- en diersoorten in de Wet natuurbescherming aangewezen als nationaal beschermde soorten. Deze soorten zijn alleen beschermd op grond van de Nederlandse wet en zijn niet genoemd in Europese richtlijnen of verdragen. Om welke soorten het gaat, is aangegeven in bijlage 2.

De relevante verbodsbepalingen, in het kader van een verkennend flora- en faunaonderzoek, voor de nationaal beschermde soorten zijn opgenomen in artikel 3.10 van de wet. Het is verboden:

- Opzettelijk in het wild levende dieren van de nationaal beschermde soorten te doden of te vangen.
- Opzettelijk vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren van nationaal beschermde soorten te beschadigen of vernielen.
- Opzettelijk planten van de nationaal beschermde soorten te plukken, verzamelen, af te snijden, ontwortelen of te vernielen.

Wederom is Gedeputeerde Staten bevoegd ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen en kunnen Provinciale Staten bij verordening vrijstellingen verlenen. Hiervoor gelden dezelfde regels als voor Habitatrichtlijnsoorten, waarbij de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling aanvullend ook verband kan houden met (o.a.):

- Ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van een gebied en het daaropvolgend gebruik van het gebied.
- Bestendig beheer of onderhoud in landbouw en bosbouw.
- Bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen of in het kader van natuurbeheer.
- Bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een gebied.
- Algemeen belang.

Daarbij wordt tevens getoetst of er afbreuk gedaan wordt aan het streven om de populaties binnen het natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Gedragscodes

De verboden die in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 zijn neergelegd, zijn niet van toepassing wanneer wordt gehandeld volgens een door de Minister van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes kunnen worden opgesteld voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkeling of inrichting. Toepassing van een goedgekeurde gedragscode waarborgt dat zorgvuldig wordt gehandeld.

Provinciale verordeningen

Op grond van de Wet natuurbescherming hebben Provinciale Staten de bevoegdheid om in provinciale verordeningen algemene vrijstellingen te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in de wet. Van deze bevoegdheid hebben de verschillende provincies gebruik gemaakt. Dat betekent, dat de bescherming die soorten genieten, kan verschillen tussen provincies. De consequenties van de verordening van de provincie Limburg voor de bescherming van planten- en diersoorten zijn hieronder kort beschreven.

De provincie Limburg heeft de Wijzigingsverordening Hoofdstuk 3 Natuur van de Omgevingsverordening Limburg 2014 vastgesteld. In paragraaf 3.8 van deze wijzigingsverordening zijn vrijstellingen opgenomen voor beschermde diersoorten.

Voor verschillende nationaal beschermde diersoorten (zie bijlage 3) verleent Provinciale Staten vrijstelling van het verbod op het vangen van dieren en het beschadigen en vernielen van voortplantingsplaatsen van dieren ten behoeve van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud. Voor enkele dieren geldt de vrijstelling alleen in een specifieke periode van het jaar. Daarnaast zijn voor het vangen van dieren voorschriften opgenomen ten aanzien van de vangmethoden en is het vangen van dieren alleen toegestaan, wanneer het niet mogelijk is om dieren te verjagen van de locatie waar de werkzaamheden plaatsvinden.

B1.1.2 Bescherming natuurgebieden

Hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden). Deze gebieden vormen, samen met Natura 2000-gebieden in andere Europese landen, een samenhangend geheel van natuurgebieden voor behoud, ontwikkeling en herstel van de Europese biodiversiteit. In Nederland zijn ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. De ecologische doelen (instandhoudingsdoelstellingen) die in deze gebieden worden nagestreefd, zijn vastgelegd in de Aanwijzingsbesluiten.

In paragraaf 2.3 van de Wet natuurbescherming zijn regels opgenomen voor de beoordeling van effecten van plannen, projecten en andere handelingen op Natura 2000-gebieden.

Voor het realiseren van projecten of verrichten van andere handelingen – ongeacht of zij plaatsvinden binnen of buiten de begrenzing van Natura 2000-gebied – is een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming nodig, wanneer zij de kwaliteit van de natuurlijke habitattypen of de habitattypen van soorten kunnen verslechteren of een verstoring effect kunnen hebben op soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

De instandhoudingsdoelstellingen die voor het gebied zijn opgesteld zijn leidend bij de beoordeling van de effecten.

Gedeputeerde Staten van de provincie zijn bevoegd om een vergunning te verlenen voor projecten die kunnen leiden tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. Bij vergunningaanvraag dient de initiatiefnemer een zogenaamde "passende beoordeling" in te dienen. Vergunning wordt verleend, wanneer uit deze passende beoordeling blijkt dat de natuurlijke kenmerken van het gebied met zekerheid niet worden aangetast óf wanneer, indien wel sprake is van aantasting van de natuurlijke kenmerken, wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- Er zijn geen alternatieve oplossingen.
- Er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard.
- Er worden compenserende maatregelen getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van het Natura 2000-gebied bewaard blijft.

Voor het vaststellen van plannen die kunnen leiden tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen geldt eveneens dat een passende beoordeling moet worden opgesteld. Vaststelling van het plan vindt pas plaats, wanneer is aangetoond dat geen aantasting plaatsvindt van de instandhoudingsdoelstellingen of wanneer wordt voldaan aan de hiervoor genoemde voorwaarden.

B1.1.3 Bescherming houtopstanden

Tot slot regelt hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming de bescherming van houtopstanden. Het hoofdstuk ziet alleen toe op houtopstanden van minimaal tien are of rijbepantingen van meer dan twintig bomen, gelegen buiten de door de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom. Houtopstanden op erven en in tuinen, fruitbomen, windschermen om boomgaarden, kerstbomen en kweekgoed en populieren- en wilgenopstanden langs (water)wegen en landbouwgronden en ten behoeve van biomassa-productie (onder voorwaarden) vallen niet onder de werking van de Wet natuurbescherming.

Kap van (delen van) houtopstanden dient vooraf gemeld te worden bij Gedeputeerde Staten. De provincie stelt bij verordening eisen aan de manier waarop deze melding moet worden gedaan. De geveldde houtopstand moet binnen drie jaar na kap worden herplant op deze locatie. Ook aan de wijze van herplant kunnen provincies bij verordening eisen stellen. Tevens kunnen provincies vrijstelling verlenen van de herplantplicht.

Daarnaast stellen gemeenten veelal aanvullende regels op ten aanzien van de kap van bomen (kapvergunningplicht). Deze regels betreffen meestal alleen de kap van bomen binnen de bebouwde kom en/of de kap van waardevolle of monumentale bomen.

B1.2 Provinciale gebiedsbescherming

Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur, EHS) dat globaal is aangewezen in het Structuurschema Groene Ruimte, is op provinciaal niveau uitgewerkt en exact begrensd. Binnen de provincie Limburg is deze begrenzing uitgewerkt in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014.

Het ruimtelijk beleid voor het Nationaal Natuurnetwerk (NNN) is erop gericht de wezenlijke kenmerken van de gebieden te ontwikkelen, herstellen en behouden. Derhalve is voor het NNN het 'nee, tenzij'-regime ingevoerd. Volgens dit regime dient allereerst vastgesteld te worden of de geplande ingreep significant negatieve effecten heeft op de in het NNN-gebied aanwezige wezenlijke kenmerken en waarden. Wanneer dit zo is, geldt in principe dat de ingreep geen doorgang kan vinden. Uitzondering geldt alleen voor ingrepen waarbij sprake is van groot openbaar belang en waarbij geen alternatieven voor de plannen beschikbaar zijn. In dat geval dient compensatie van de aangetaste waarden plaats te vinden (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit et al., 2007).

Met het opnemen van de goudgroene natuurzone in de Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014 (POL2014) wordt invulling gegeven aan de opdracht die de provincies van het rijk hebben gekregen voor de begrenzing van het Nationaal Natuurnetwerk, en de verankering daarvan in het provinciale planologische beleid.

Met de aanwijzing van de zilvergroene en bronsgroene natuur- en landschapszones stimuleert de provincie het behoud en de ontwikkeling van natuur en landschap ook buiten de goudgroene zone. In onderstaand kader zijn deze natuur- en landschapszones verder toegelicht.

Goudgroene natuurzone

De goudgroene natuurzone vormt het Limburgse deel van het Nationaal Natuurnetwerk. Binnen de goudgroene zone streeft de provincie naar behoud en beheer van de reeds aanwezige natuur en de ontwikkeling van nieuwe natuur.

Zilvergroene natuurzone

De zilvergroene natuurzone betreft veelal overgangszones rondom de goudgroene natuurzone tussen deze natuurgebieden en overig gebied. Binnen de zilvergroene natuurzone staat het benutten van kansen voor natuur en landschap centraal. De zilvergroene natuurzone maakt geen onderdeel uit van het Nationaal Natuurnetwerk, maar ondersteunt wel de functionaliteit en effectiviteit van de goudgroene natuurzone. De provincie stimuleert de ontwikkeling van natuur en landschap binnen de zilvergroene zones met subsidies en natuurcompensaties.

Bronsgroene landschapszone

De bronsgroene landschapszone omvat de landschappelijk waardevolle beekdalen en bufferzones rond bestaande natuurgebieden met de daarin aanwezige (extensievere) landbouwgebieden, monumenten, kleinere landschapselementen, waterlopen e.d. Een kwart van de bronsgroene landschapszone wordt gevormd door het winterbed van de Maas. In Zuid-Limburg omvatten deze zones ook de steilere hellingen, droogdalen en de belangrijkste landschappelijke verbindingen naar het Maasdal. Het beleid binnen de bronsgroene landschapszone is erop gericht om de landschappelijke kernkwaliteiten te behouden, te beheren, te ontwikkelen en te beleven. Deze zone bestaat hoofdzakelijk uit landbouwgronden. Binnen deze zone komen op bestemmingsplanniveau andere bestemmingen en functies voor, zoals infrastructuur, woningen, toeristische voorzieningen e.d.

B2 BESCHERMDE SOORTEN

Naast de bescherming van Vogelrichtlijnsoorten, bevat de Wet natuurbescherming verbodsbepalingen voor de soorten opgenomen in Bijlage IV onderdeel a en b van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage I van het verdrag van Bonn. De betreffende soorten zijn in de onderstaande tabel opgenomen. De nationaal beschermde soorten zijn opgenomen in de tweede tabel in deze bijlage.

Tabel 10 Soorten Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en Verdrag van Bonn.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Zoogdieren			
Baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus</i>	Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>
Bechsteins vleermuis	<i>Myotis bechsteini</i>	Spitsdolfijn van Gray	<i>Mesoplodon grayi</i>
Bever	<i>Castor fiber</i>	Tuimelaar	<i>Tursiops truncatus</i>
Bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri</i>	Tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus</i>
Brandts vleermuis	<i>Myotis brandti</i>	Vale vleermuis	<i>Myotis myotis</i>
Bruinvis	<i>Phocoena phocoena</i>	Watervleermuis	<i>Myotis daubentoni</i>
Bulrug	<i>Megaptera novaeangliae</i>	Walrus	<i>Odobenus rosmarus</i>
Butskop	<i>Hyperoodon ampullatus</i>	Witflankdolfijn	<i>Lagenorhynchus acutus</i>
Dwergpotvis	<i>Kogia breviceps</i>	Witsnuitdolfijn	<i>Lagenorhynchus albirostris</i>
Dwergvinvis	<i>Balaenoptera acutorostrata</i>	Witte dolfijn	<i>Delphinapterus leucas</i>
Franjestaart	<i>Myotis nattereri</i>	Wolf	<i>Canis lupus</i>
Gestreepte dolfijn	<i>Stenella coeruleoalba</i>	Amfibieën	
Gewone dolfijn	<i>Delphinus delphis</i>	Boomkikker	<i>Hyla arborea</i>
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Geelbuikvuurpad	<i>Bombina variegata</i>
Gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>	Heikikker	<i>Rana arvalis</i>
Grijze grootoorvleermuis	<i>Plecotus austriacus</i>	Kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>
Grote hoefijzerneus	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	Knoflookpad	<i>Pelobates fuscus</i>
Grote rosse vleermuis	<i>Nyctalus lasiopterus</i>	Poelkikker	<i>Rana lessonae</i>
Gewone spitsdolfijn	<i>Mesoplodon bidens</i>	Rugstreepad	<i>Bufo calamita</i>
Gewone vinvis	<i>Balaenoptera physalus</i>	Vroedmeesterpad	<i>Alytes obstetricans</i>
Griend	<i>Globicephala melas</i>	Reptielen	
Grijze dolfijn	<i>Grampus griseus</i>	Dikkopschildpad	<i>Caretta caretta</i>
Hamster	<i>Cricetus crisetus</i>	Gladde slang	<i>Coronella austriaca</i>
Hazelmuis	<i>Muscardinus avellanarius</i>	Kemp's zeeschildpad	<i>Lepidochelys kempii</i>
Ingekorven vleermuis	<i>Myotis emarginatus</i>	Lederschildpad	<i>Dermochelys coriacea</i>
Kleine hoefijzerneus	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	Muurhagedis	<i>Podarcis muralis</i>
Kleine zwaardwalvis	<i>Pseudorca crassidens</i>	Soepschildpad	<i>Chelonia mydas</i>
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	Zandhagedis	<i>Lacerta agilis</i>
Lynx	<i>Lynx lynx</i>	Vissen	
Meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>	Houting	<i>Coregonus oxyrinchus</i>
Mopsvleermuis	<i>Barbastella barbastellus</i>	Steur	<i>Acipenser sturio</i>
Narwal	<i>Monodon monoceros</i>	Dagvlinders	
Noordse vleermuis	<i>Eptesicus nilssoni</i>	Apollovlinder	<i>Pamassius apollo</i>
Noordse woelmuis	<i>Microtus oeconomus</i>	Boszandoog	<i>Lopinga achine</i>
Noordse vinvis	<i>Balaenoptera borealis</i>	Donker pimpernelblauwtje	<i>Phengaris nausithous</i>
Orca	<i>Orcinus orca</i>	Grote vuurvlinder	<i>Lycaena dispar</i>
Otter	<i>Lutra lutra</i>	Moerasparelmoervlinder	<i>Euphydryas aurinia</i>
Potvis	<i>Physeter catodon</i>	Pimpernelblauwtje	<i>Phengaris teleius</i>
		Tijmblauwtje	<i>Maculinea arion</i>

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>
Libellen	
Bronslibel	<i>Oxygastra curtisii</i>
Gaffellibel	<i>Ophiogomphus cecilia</i>
Gevlekte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>
Groene glazenmaker	<i>Aeshna viridis</i>
Mercurwaterjuffer	<i>Coenagrion mercuriale</i>
Noordse winterjuffer	<i>Sympetma annulata</i>
Oostelijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia albifrons</i>
Sierlijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia caudalis</i>
Rivierrombout	<i>Gomphus flavipes</i>
Kevers	
Brede geelrandwaterroofkever	<i>Dytiscus latissimus</i>
Gestreepte waterroofkever	<i>Graphoderus bilineatus</i>
Juchtleerkever	<i>Osmoderma eremita</i>
Vermiljoenkever	<i>Cucujus cinnaberinus</i>

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Zilverstreephooibeestje	<i>Coenonympha hero</i>
Planten	
Drijvende waterweegbree	<i>Luronium natans</i>
Geel schorpioenmos	<i>Hamatocaulis vernicosus</i>
Groenkolorchis	<i>Liparis loeselli</i>
Kleine vlotvaren	<i>Salvinia natans</i>
Kruipend moerasscherm	<i>Apium repens</i>
Liggende raket	<i>Sisymbrium supinum</i>
Tonghaarmuts	<i>Orthotrichum rogeri</i>
Zomerschroeforchis	<i>Spiranthes aestivalis</i>
Overige soorten	
Bataafse stroommossel	<i>Unio crassus</i>
Oeveraas	<i>Palingenia longicauda</i>
Platte schijfhoren	<i>Anisus vorticulus</i>
Teunisbloempijlstaart	<i>Proserpinus proserpina</i>

Tabel 11 Andere soorten.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Zoogdieren	
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Boommarter	<i>Martes martes</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>
Damhart	<i>Dama dama</i>
Das	<i>Meles meles</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Edelhert	<i>Cervus elaphus</i>
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>
Grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>
Grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>
Haas	<i>Lepus europaeus</i>
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Molmuis	<i>Arvicola scherman</i>
Ondergrondse woelmuis	<i>Microtus subterraneus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Myodes glareolus</i>
Steenmarter	<i>Martes foina</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Woelrat	<i>Arvicola amphibius</i>
Amfibieën	
Alpenwatersalamander	<i>Triturus alpestris</i>
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>
Meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>
Middelste groene kikker	<i>Rana klepton esculentus</i>
Vinpoetsalamander	<i>Lissotriton helveticus</i>
Vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>
Reptielen	
Adder	<i>Vipera berus</i>
Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>
Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>
Ringslang	<i>Natrix natrix</i>
Vissen	
Beekdonderpad	<i>Cottus rhenanus</i>
Beekprik	<i>Lampetra planeri</i>
Elrits	<i>Phoxinus phoxinus</i>
Gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>
Grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>
Kwabaal	<i>Lota lota</i>
Dagvlinders	
Aardbeivlinder	<i>Pyrgus malvae</i>
Bosparelmoervlinder	<i>Melitaea athalia</i>
Bruin dikkopje	<i>Erynnis tages</i>
Bruine eikenpage	<i>Satyrus ilicis</i>
Donker pimpemelblauwtje	<i>Phengaris nausithous</i>

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Veldspitsmuis	<i>Crocidura leucodon</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>
Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>
Grote weerschijnvlinder	<i>Apatura iris</i>
Iepenpage	<i>Satyrion w-album</i>
Kleine heivlinder	<i>Hipparchia statilinus</i>
Kleine ijsvogelvlinder	<i>Limenitis camilla</i>
Kommavlinder	<i>Hesperia comma</i>
Pimpelblauwtje	<i>Phengaris teleius</i>
Sleedoornpage	<i>Thecla betulea</i>
Spiegeldikkopje	<i>Heteropterus morpheus</i>
Veenbesblauwtje	<i>Plebejus optilete</i>
Veenbesparelmoervlinder	<i>Boloria aquilonaris</i>
Zilveren maan	<i>Boloria selene</i>
Libellen	
Beekrombout	<i>Gomphus vulgatissimus</i>
Bosbeekjuffer	<i>Calopteryx virgo</i>
Donkere waterjuffer	<i>Coenagrion armatum</i>
Gevlekte glanslibel	<i>Somatochlora flavomaculata</i>
Gewone bronlibel	<i>Cordulegaster boltonii</i>
Hoogveenglanslibel	<i>Somatochlora arctica</i>
Kempische heidelibel	<i>Sympetrum depressiusculum</i>
Speerwaterjuffer	<i>Coenagrion hastulatum</i>
Kevers	
Vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>
Planten	
Akkerboterbloem	<i>Ranunculus arvensis</i>
Akkerdoornzaad	<i>Torilis arvensis</i>
Akkergentroost	<i>Odentites vernus</i>
Beklierde ogentroost	<i>Euphrasia officinalis</i>
Berggamader	<i>Teucrium montanum</i>
Bergnorchis	<i>Platanthera montana</i>
Blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>
Blauw guichelheil	<i>Anagallis arvensis</i>
Bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>
Bosboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemos</i>
Bosdravik	<i>Bromopsis ramosa</i>
Brave hendrik	<i>Chenopodium bonus-henricus</i>
Brede wolfsmelk	<i>Euphorbia platyphyllos</i>
Breed wollegras	<i>Eriophorum latifolium</i>
Bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>
Dennenorchis	<i>Goodyera repens</i>
Dreps	<i>Bromus secalinus</i>
Echte gamader	<i>Teucrium chamaedrys</i>
Franjgentiaan	<i>Gentianopsis ciliata</i>
Geelgroene wespenorchis	<i>Epipactis muelleri</i>

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Duinparelmoervlinder	<i>Argynnis niobe</i>
Gentiaanblauwtje	<i>Phengaris alcon</i>
Grote parelmoervlinder	<i>Argynnis aglaja</i>
Grote vos	<i>Nymphalis polychloris</i>
Grote vuurvlinder	<i>Lycaena dispar</i>
Groensteel	<i>Asplenium viride</i>
Groot spiegelklokje	<i>Legousia speculum-veneris</i>
Grote bosaardbei	<i>Fragaria moschata</i>
Grote leeuwenklauw	<i>Aphanes arvensis</i>
Honingorchis	<i>Herminium monorchis</i>
Kalkboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemos</i>
Kalketrip	<i>Centaurea calcitrapa</i>
Karhuizer anjer	<i>Dianthus carthusianorum</i>
Karwijselie	<i>Selinum carvifolia</i>
Kleine ereprijs	<i>Veronica verna</i>
Kleine schorseneer	<i>Scorzonera humilis</i>
Kleine wolfsmelk	<i>Euphorbia exigua</i>
Kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>
Knollathyrus	<i>Lathyrus linifolius</i>
Knolspirea	<i>Filipendula vulgaris</i>
Korensla	<i>Arnoseris minima</i>
Kranskarwij	<i>Carum verticillatum</i>
Kruiptijm	<i>Thymus serpyllum</i>
Lange zonnedauw	<i>Drosera anglica</i>
Liggende ereprijs	<i>Veronica prostrata</i>
Moerasgamader	<i>Teucrium scordium</i>
Muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>
Naakte lathyrus	<i>Lathyrus aphaca</i>
Naaldenkervel	<i>Scanix pecten-veneris</i>
Pijlscheefkelk	<i>Arabis hirsuta</i>
Roggelelie	<i>Lilium bulbiferum</i>
Rood peperboompje	<i>Daphne mezereum</i>
Rozenkransje	<i>Antennaria dioica</i>
Ruw pazelzaad	<i>Lithospermum arvense</i>
Scherpkruid	<i>Asperugo procumbens</i>
Schubvaren	<i>Asplenium ceterach</i>
Schubzegge	<i>Carex lepidocarpa</i>
Smalle raai	<i>Galeopsis angustifolia</i>
Spits havikskruid	<i>Hieracium lactucella</i>
Steenbraam	<i>Rubus saxatilis</i>
Stijve wolfsmelk	<i>Euphorbia stricta</i>
Stofzaad	<i>Monotropa hypopitys</i>
Tengere distel	<i>Carduus tenuiflorus</i>
Tengere veldmuur	<i>Minuartia hybrida</i>
Trosgamader	<i>Teucrium botrys</i>
Veenbloembies	<i>Scheuchzeria palustris</i>
Vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>
Vroege ereprijs	<i>Veronica praecox</i>

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Geplooide vrouwenmantel	<i>Alchemilla subcrenata</i>
Getande veldsla	<i>Valerianella dentata</i>
Gevlekt zonneroosje	<i>Tuberaria guttata</i>
Glad biggenkruid	<i>Hypochaeris glabra</i>
Gladde zegge	<i>Carex laevigata</i>
Groene nachtorchis	<i>Dactylorhiza viridis</i>
Zweedse kornoelje	<i>Cornus suecica</i>

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Wilde averuit	<i>Artemisia campestris</i>
Wilde ridderspoor	<i>Consolida regalis</i>
Wilde weit	<i>Melampyrum arvense</i>
Wolfskers	<i>Atropa belladonna</i>
Zandwolfsmelk	<i>Euphorbia seguieriana</i>
Zinkviooltje	<i>Viola lutea calaminaria</i>
Overige soorten	
Europese rivierkreeft	<i>Astacus astacus</i>

B3 PROVINCIALE VRIJSTELLING

Provinciale Staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Ten behoeve van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud heeft de provincie Limburg een vrijstelling verleend voor de soorten zoals opgenomen in de onderstaande tabel.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Periode vrijstelling
Zoogdieren		
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	Gehele jaar
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	Gehele jaar
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Gehele jaar
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	Gehele jaar
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	Gehele jaar
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Maart-april en juli t/m november
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	Gehele jaar
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	Gehele jaar
Haas	<i>Lepus eairopaeus</i>	Gehele jaar
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Gehele jaar
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	Gehele jaar
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Gehele jaar
Ondergrondse woelmuis	<i>Microtus subterraneus</i>	Gehele jaar
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	Gehele jaar
Rosse woelmuis	<i>Myodes glareolus</i>	Gehele jaar
Steenmarter	<i>Martes foina</i>	15 augustus t/m februari
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	Gehele jaar
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	Gehele jaar
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	Gehele jaar
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Gehele jaar
Woelrat	<i>Arvicola amphibius</i>	Gehele jaar
Amfibieën		
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	Gehele jaar
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	Gehele jaar
Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	Gehele jaar
Meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>	Gehele jaar
Middelste groene kikker	<i>Rana esculenta</i>	Gehele jaar
Reptielen		
Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	Juli, augustus en september
Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	15 augustus t/m 15 oktober

B4 BESCHIKKINGEN ONTHEFFING

B5 ONTWERPTEKENINGEN WERKZAAMHEDEN